

Aida Eyvazlı

(əvvəli ötən sayımızda)

Əslində burada məskən salan son tayfalar qaradağlılar olublar. Onların ata-babaları talışlardır. Burada türklərlə talışlar bir yaşayıb, eyni icma sahibi olublar. Aralarında heç bir problem yaşanmayıb və tarixin heç bir səhifəsində belə bir iğtişaq qeydə alınmayıb. Geopolitik sistemlər, siyasətlər nə qədər dəyişsə də türk və talış tayfalarının mehribanlığına, birliyinə xələl gətirə bilməyib, talışla türkü ayrı salmaq mümkün olmayıb. O zaman bu zamana qaynayıb-qarışıblar. Bizi nə tarix, nə də təbiət dəyişmədi. Pəncəli də kəndimizin, elimizin, obamızın mərdlik xüsusiyyətlərini özündə cəmləşdirmişdi. O, mənim şagirdim idi. Yaxşı oxuyurdu dərslərini. Əslində, bu gün bizim məktəbdə oxuyan bütün uşaqlar Pəncəli kimi vətənpərvər, yurdsevərdirlər. Bizim müəllimlərimiz onları bu cür yetişdiriblər.

Artıq Pəncəli öz məsləyini seçmişdi. Bir dəfə yenə bu həyətdə oturmuşduq. Azərbaycan Prezidentinin "İgidliyə görə medalı" ilə təltif olunmuşdu. Soruşdum ki, oğul, o medalı sənə niyə verdilər. Söhbəti yayındırdı. Sonra əlimi apardım başına, saçlarının arasında gəzdirib, uşaqlıqda it gəmirən yerlərin qalıb-qalmadığı ilə maraqlandım. Dedi ki, saçımı dibdən qırxdıranda, görünür yerləri... Həmin günü astaralı digər Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Mirzə Cəbiyevi xatırlayıb dedi ki, "Əmi, Mirzə Cəbiyev 19 yaşında Qəhrəman oldu. O, Şərqi Prusiyanın Ginzberq şəhərində Qələbə bayrağını yüksəltdi. Gün o gün olsun ki, mən də bayrağımızı Şuşaya asanlardan olum".

Pəncəlinin qardaşı Famil dedi ki, dünənə qədər məktəblərimizdə Həzi Aslanov, Ziya Bünyadov, Mirzə Cəbiyevlə bağlı dərslər keçirilirdisə, bu gün eyni məhəbbətlə Pəncəli Teymurov, Raquf Orucov, İncilab Quliyev, Vüqar Yusifov haqqındakı dərslərə xüsusi diqqət yetirilir. Axı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev də öz çıxışlarında daim deyir ki, Aprel döyüşləri Azərbaycanın qəhrəmanlığı salnaməsidir. Bu döyüşləri və o döyüşü aparanaqları unutmamaq olmaz! Aprel döyüşləri haqqında hələ çox kitablar yazılacaq, o döyüşün ruhundan hələ çox danışılacaq.

Kəşfiyyatın əfsanə giziri sayılan, ömrünün 17 ilini Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə ən ağır əməliyyatlarda keçirən, qəhrəmanımız, Aprel döyüşlərinin unudulmayan şəhidi Pəncəli Teymurovun xatirəsi bu xalqın yaddaşında əbədi yaşasın deyə, onun qardaşı Elburus Teymurov doğulduqları ata ocağında, öz qazancı və halal zəhməti ilə "Pəncəli Teymurov Muzeyi" yaradıb. Muzeyin binasının tikintisi 1 il yarımına başa gəldi. 2018-ci ildə aprel ayında açılışı oldu. Muzeydə Pəncəlinin və aprel döyüşlərinin qəhrəmanlarının həyatından bəhs edən sənədlər, Pəncəli Teymurovun özünə aid olan əşyaları, paltarları saxlanılır. Bundan sonra bu muzey insanlarda qəhrəmanlar dərslərinin

Bir neçə qrupa bölünmüş xüsusi təyinatlılar bu dağların-dağların yollarını əzbər bildirdilər. Burada hər kolu-kosu tanıyırdılar, meşəyə, dağa-dərəyə dəfələrlə kəşfiyyata gedib, verilən tapşırıqları uğurla yerinə yetirmişdilər. Nə-

nə qəltan etmişdi, geri dönerkən əlində çox dəyərli sübut gətirmişdi. Uşaq vaxtı onu rahat buraxmayan Xocalı qurbanlarının qisasını almışdı. Bir dəfə isə sürücüsünü və içərisindəki hərbi heyəti məhv etdiyi düşmən

dümlər. Əsgərlərimizin yenidən aldığı sənədlərdə və mövqələrdə hərbiçilərimiz bərkitmə işləri aparırdılar. Arxadan həm də kömək gözləyirdilər... Bir qədər vaxt keçəndən sonra qarşı tərəfdən yenə də artilleriya hücumları şiddətlənməyə başladı... Pəncəlinin və onun yanında olan zabitlərin dayandıqları sənğərə düşən mermidən Pəncəlinin əlindəki avtomat və başındakı qoruyucu şlem yerə düşdü. Top mərmisinin zərbəsi Pəncəlini götürüb sənğərin o biri üzünə atdı. 17 ildə heç zaman gizir Pəncəli Teymurov belə zərbə görməmişdi. Ancaq özünü itirmədi, yıxıldığı yerdən ayağa durub, silahını götürərək sənğərdən qabağa tullandı... Arxadan Murad Mirzəyev və Samid İma-

Düşmənin qorxulu yuxusu

Pəncəlini bir də yada salaq

maşınına gətirib öz mövqələrini çıxartmışdı. Hətta dostlarına demişdi ki, bu UAZın hissələrini söküüb yadigar saxlamaq üçün kəndə aparacaq... 2014-cü ildə isə iştirak etdiyi əməliyyatda 18 nəfər düşməni bir anda partladaraq məhv etmişdi. Pəncəli Teymurov göstərdiyi igidliyi dilə gətirməz, bəzən onları dostlarının adına yazardı...

Son yaz ayında, həmin aprel günlərində əməliyyata çıxmaq Pəncəli üçün yerdən göbəkək, çiyələk yığmaq kimi asan bir məşğuliyyət idi. Nahaq yerə ona "Xüsusi Təyinatlıların əfsanəsi" adını verməmişdilər. Həmin aprel səhərində bir dəfə Talış kəndinə girib, daha sonra Seysulan tərəfə keçərək, üzərinə düşən

nov onu nə qədər çağırırsalar da Pəncəli onlara hay vermədi, çünki eşitmirdi... Pəncəli kontuziya almışdı. O, özündən asılı olmayaraq, döyüş verdişlərinə əsasən yenidən hücumla keçmişdi. Hücumu keçdiyi ərazidə, qarşıda mənfur düşmən idi. Düşmənin ikinci dəfə atdığı ağır texnika atəşindən Pəncəli yaralanaraq, yerə yıxıldı... Üzbəüz döyüşə qalsaydı, Pəncəli erməniyə can verməzdi... Belə olma- maldı... Pəncəli hələ Şuşaya bayraq sancmaq istəyirdi axı...

Pəncəlinin ruhu bədənini tark etdi və Tanrıya qovuşdu. Tanrı dərgahında Yerə baxaraq gülümsəyirdi Pəncəli... Çünki o yüksəklikdən ruhu bütün olanları görürdü... Bir az bundan əvvəl, döyüş yoldaşları ilə birlikdə kömək gözləyirdi... İndi isə Tanrı dərgahında dayanıb, haqq-divanını gözləyirdi... O, Tanrı dərgahına sorğusuz-sualsız gəlmişdi. Çünki Vətən uğrunda həlak olmuş, vətəni qorumuşdu, Vətəni canından da, anasından da əziz bilmişdi. Tanrı vətən və torpaq uğrunda şəhid olanları, dərgahına sorğusuz-sualsız aparır. Sorğu-suallı olanları isə

Əsgərlərimizin yenidən aldığı sənğərlərdə və mövqələrdə hərbiçilərimiz bərkitmə işləri aparırdılar. Arxadan həm də kömək gözləyirdilər... Bir qədər vaxt keçəndən sonra qarşı tərəfdən yenə də artilleriya hücumları şiddətlənməyə başladı... Pəncəlinin və onun yanında olan zabitlərin dayandıqları sənğərə düşən mermidən Pəncəlinin əlindəki avtomat və başındakı qoruyucu şlem yerə düşdü. Top mərmisinin zərbəsi Pəncəlini götürüb sənğərin o biri üzünə atdı. 17 ildə heç zaman gizir Pəncəli Teymurov belə zərbə görməmişdi. Ancaq özünü itirmədi, yıxıldığı yerdən ayağa durub, silahını götürərək sənğərdən qabağa tullandı... Arxadan Murad Mirzəyev və Samid İmanov onu nə qədər çağırırsalar da Pəncəli onlara hay vermədi, çünki eşitmirdi...

ünvanı olacaq. Məktəblilər burada qəhrəmanın həyat yolunu öyrənməklə bərabər, həm də əyani tarix dərsləri keçəcəklər.

Pəncəli Teymurovun döyüş dostlarının xatirələrindən:

"Həmin gecə... Aprelin 1-dən 2-nə keçəndə, düşmənin təxribatının qarşısını almaq üçün döyüşə yollanan hərbiçilərimiz sanki ov ovlamağa, quş quşlamağa çıxmışdılar. Onların oturduğu döyüş maşınının içərisində ancaq gülüş və zarafat səsləri eşidilirdi. Pəncəli də maşının yük hissəsinin baş tərəfinə keçib oturmuşdu. Kəfi kök idi. Əslində, döyüşə gedib-gəlmək, ağır əməliyyatlarda iştirak etmək xüsusi təyinatlılar üçün adı həyat tərzidir.

Döyüşün əvvəlində Azər Məmmədov ağır yaralanmışdı. Azərin yaralandığını görə digər xüsusi təyinatlı zabit Həsət Almasov onu küreyinə alıb, əsgərləri ilə bərabər döyüş bölgəsindən çıxarmışdı. Seysulan düşməndən təmizlənmişdi. İndi növbə xüsusi təyinatlıların idi.

hayət, verilən tapşırığa əsasən ordumuzun xüsusi təyinatlıları Murad Mirzəyevin, Mühüd Orucovun və Samid İmanovun rəhbərliyi ilə Seysulanda çox uğurlu bir əməliyyatı həyata keçirmişdilər. 6 nəfərlik ilk qrup səhər saat 5-6 radələrində Talış kəndinə girəndə, kənddə ancaq başlı-başına gəzən mal-qara gözü dəymişdi. Pəncəli isə bir neçə saat əvvəl cəbhənin Gülüstən qalası tərəfindən istehkamı açmalı idi. O, ermənilərin nəzarətindəki məntəqəyə uzanan ensiz dağ yoluna tək-tənha çıxmışdı, UAZı saxlayaraq, maşında olan erməniyi göz qırpmında məhv etmişdi. Həmin vaxt bir neçə il əvvəl Kəlbəcər istiqamətində etdiyi oxşar bir əməliyyatı da xatırlamışdı. Düşmənin mövqələrinə girərək, təkbaşına 45 nəfəri məhv etmişdi. Bir dəfə isə 4 nəfər erməni hərbiçisini minaya salmışdı. Xocalı soyqırımını törədən erməni zabiti sənğər tezdən, hava işıqlaşanda izləmişdi. General-mayor rütbəsini almağa yollanan erməni polkovnikini qa-

tapşırıqı yerinə yetirmişdi. Alınan mövqedə postları möhkəmləndirmək üçün Murad Mirzəyev, Samid İmanov da onun açdığı istehkamla hərəkət edirdilər. Hətta 40 dəqiqəyə 11 kilometrlik kəsmə yolu da qət etmişdilər. Azərbaycan Ordusunun cavab atəşlərindən qaşan, hər zaman "Ohanyan xətti" deyib qoruduqları mövqələrdən qaçan ermənilər pəren-pəren düşmüş-

haqq divanına çəkir... O haqq divanında Vüqar Yusifovun, Mühüd Orucovun, Elmədar Səfərovun, Pəncəli Teymurovun... - 2016-cı ilin aprel müharibəsində şəhadətə yüksələn Qalibiyə və şəhidlərinin günahkarlara verilən o qədər sualları var ki...

P.S. Yazı Pəncəli Teymurovun atasının sağlığında qələmə alınıb.